

— **Uredništvo mladinskih listov:** Uredništvo »N. Prosvete« saznalo je: da Ministarstvo Socijalne Politike — odeljenje za zaštitu Dece — nabavlja za Knjižnice Dečjih Domova sve dečje listove, naročito one, koji izlaze u centrima naših raznih pokrajin. Izveštavajući o tome Uredništva Dečjih Listova, skreće im se pažnja, da se ista obrate molbom gore imenovanom odeljenju Min. za Socijalnu Politiku u Beogradu — da im isto pretplati po 50 primeraka svoga lista. Uz molbu treba priložiti po četiri primerka prvog broja lista od ove godine. — N. P.

— **Uspostavljenost izpiti v jesenskem roku na drž. moškem učiteljskem v Ljubljani** so se vršili v času od 3. do 11. novembra t. l. pod predstvom ravnatelja Novembra Doklerja. K izpitom se je prijavilo 110 kandidatov in kandidatkinj. Izmed teh so izpit uspešno predali a) specialni izpit za meščanske šole s slov. nem. jezikom M. Ignacija Klump in M. Tezija Pöck; b) specialni izpit iz francosčine: Marija Debelak; c) specialni izpit iz italijanščine: Egidij Čeh in Milena Šiško; d) specialni izpit iz srbohrvaščine na mešč. šolah: S. Resnigla Rosmann in M. Marija Sušnik; d) dopolnilni ljudskošolski izpit: Angela Češnovar in Marija Možina; e) ljudskošolski izpit: Adamič Arnost, Aničič Josip, Bartol Ivan, Čuk Franc, Deržaj Viljem, Galloš Rudolf, Hafner Franc, Iskra Miroslav, Jeglič Milko, Jenko Vincenc, Kleindienst Lovro, Korenc Henrik, Kovič Ivan, Lachainer Ivan, Lubič Vinko, Lubej Franc, Malešič Janko, Pogačnik Janko, Prijatelj Josip, Ravnikar Vinko, Razinger Valentin, Razpotnik Franc Rojce Ladislav (z odliko), Rozman Maks, Rupnik Franc, Rupret Vinko, Schein Stefan, Stopar Slavko, Stumpf Ludovik, Štrubelj Josip, Thurnher Edmund, Trobej Marija, Zupančič Franc. — Bandel Marija (z odliko), Bartol Franja, Berger Valerija, Brandstetter Viktorija, Černivec Katarina (z odliko), Drassal Marjeta, Eckert Franciška, Fabjan Marija, Fajfar Ljudmila, Glinšek Danica, Herbst Josipina, Jan Marija, Jenko Ljudmila, Jenko Marijana, Josin Verena (z odliko), Kneisel Vida, Kocijančič Erna (z odliko), Korbar Gabrijela, S. Kozole Eleonora, Kramar Justina, Kravanja Emilija, Kržišnik Cecilija, Kuhar Zora, Kunej Marija, Maček Ljudmila (z odliko), Madon Olga, Matko Berta, S. Mavri Helena, Merlak Valentina, Mihelič Franciška, Mlakar Julija, Mrovlje Ana, Mrzel Ivana, Pavel Kristina, Rakovec Marija, Rekar Milena (z odliko), Rihar Franciška, Rott Angela (z odliko), Rudolf-Skok Vilma, Savnik Vida, Schiller Avrelia, Seljak Ljudmila, Seručar Marija, Spitzer Julijana, Stibler Julija, Trtnik Stana (z odliko), Verce Franja, Vester Cecilija, Weber Josipina, Zalaznik Karolina, Zupanc Franciška, Zupanc Ljudmila in Zumer Pavla. — 10 kandidatov in 5 kandidatkinj je bilo reprobiranih.

— **Iz učiteljske službe je izstopila** naša vrla tovarišica ter vzorna učiteljica — Inka Kladnik — Karbova službojoča pri Sv. Križu pri Ljutomeru. V bodoče ji želimo mnogo sreče in zadovoljstva!

† **Miloš Kamuščič** bivši nadučitelj v tržaški okolici, pozneje urednik »Brivca« in naposled zasebnik in občinski načelnik pri Sv. Ivanu pri Trstu, je umrl pred kratkim. Kamuščič je bil rojen l. 1852. v Vrhopolju v goriških Brdih ter je maturiral v Kopru l. 1877. Od tedanjih koperskih slovenskih maturantov živijo sedaj menda le še trije: Leopold Furlani (kot begunec v Ljubljani), Ivan Krajnik (izprašani učitelj za meščanske šole v Brezni na Štajerskem) in Janko Leban (kot gost »Usm. bratov« v Kandiji). Kamuščič je spisal uporabno knjigo »Navod slovenski vrtnarica«. Blag mu sponin!

— **Popravek.** »Razpis nadučiteljske službe na Dobravi pri Kropi se prekliche«. Obenem se popravlja, da je na jeseniški dekiški šoli razpisana služba nadučiteljice ne nadučitelja. — Okrajni šolski svet v Radovljici.

— **Popravek.** V zadnji številki se ima glasi: Na okulističnem oddelku v Ljubljani se nahaja tov. Rudolf Knez.

— **Pov. UJU v Zagrebu** ima 42 okrajnih učiteljskih društev in 1.800 članov — po stanju v l. 1921—23.

— **15 klišejev za slike na Koroškem.** V januarju 1919 je g. A. G. na Dunaju preskrbel pri tvrdki Seidl med drugimi tudi 15 klišejev iz propagandne knjižice »Kärnten« za nameravano brošuro o Koroški. Ti klišei so nekam izginili. Ker tvrdka klišee zahteva in bi nova prireditelj sino veliko stala in ker izposojeni klišei ne morejo imeti nikake veljave za kogarkoli pri nas, vljudo prosim vsakogar, ki kai ve o teh klišejih, da naznani to Jugoslovanski Matici v Ljubljani ali Tourist Office.

— **Tovariši lovci!** Obračamo se tem potom na vse tovariše-lovce, da nam pošljejo v svrhu nagačenja razne živali: ptice najrazličnejših vrst, štirinogate živali, n. pr. veverice, podlasice, kune itd. itd. — Pošiljajte kot vzorec brez vred-

nosti! Stroške povrnemo! — Naslov: Tvorinca učil, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

— **Iz Bukovšice.** Šolsko vodstvo je nabralo ta mesec 1500 znamk za Jugosl. Matico. Nabira tudi za dijaško kuhinjo v Kranju z uspehom. Do danes je nabrane-ga 1000 K.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl. Nauk o čebelarstvu** od Antona Janša. Tretjo izdajo priredil Fr. Rojina. z dodatkom Alberti-Znidaršičev panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humek. Knjiga s Humekovim dodatkom vred je pravkar izšla v Jugoslovanski knjigarni in Ljubljani in velja 24 Din.

— **kpl. Oton Zupančič: Mlada pota.** V založbi »Jug« v Ljubljani je izšla te dni velika izdaja Zupančičeve zbirke: Mlada pota. Knjigo krase risbe akad. slikarja Gvidona Brolle ter je najprimernejše darilo za Božič. Knjiga se dobiva v Matični knjigarni na Kongresnem trgu (poslopje Filharmonične družbe) in stane trdo vezana 16 Din.

— **kpl. Sokolskemu naraščaju!** Zbor II. 1923. Izdala Sokolska župa Maribor. Glej »Književnost«!

— **kpl. Dr. Turič: Metodika šole rada.** Knjigo dobivaju učitelji, dijači i šolske knjižnice do konca aprila 1923 za 20 Din i 3 Din poštarine kod Uprave Knjižnice praktične pedagogije: Zagreb. Tvorinca, br. 10. pa kod knjižare Kugli, Zagreb za 22 Din 50 p. više poštarina.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po Dolnja Lendava.** Državna osn. in državna meščanska šola sta priredili skupno v torek, dne 5. t. m. v dvorani hotela »Krona« Miklavžev večer v zvezi z deklamacijami in petjem. Vsa revna deca slovenske in madžarske narodnosti je bila obdarovana z oblekami, čevlji, perilom in pecivom. Da se je moglo vse obdariti, gre velika zasluga predsedniku krajevnih državne zaštite dece, g. sodnemu svetniku Muhi, ki je animiral dame in gospodične za to dobrodelno akcijo. Damam in gospodičinam, ki so prevzele nabiranje darov in imele tako krasne uspehe, ter darovalcem najsrčnejša zahvala. Tudi učiteljskemu zboru obeh šol za njih požrtvovalno delo priznanje. Da take in enake prireditve v obmeinih krajih blagodejno vplivajo na razvoj narodno državne čuta, ni treba posebej povdarjati. Moralni uspeh je bil dosežen v polni meri.

— **po Za obmejno mladino (Prevalje).** V proslavo narodnega praznika je tukajšnja nar. omladina po g. St. Arkotu, državemu veterinarju, darovala naši šoli sliko »Ujedinjenje«, zrelejšim učencem pa slike kraljeve dvojice in večje število mladinskih spisov patriočne vsebine. — Na Miklavževu pa je bilo 85 otrok obdarovanih z oblačilnim blagom ter z obutvijo. Zasluga, da se je moglo tako lepo število revnih otrok obdariti, gre v prvi vrsti gg. Lahovnikovi in Kafouovi in pomočnicam ki se niso strašile nobenega truda: nadalje je pohvalno omeniti tvrdko Žibert v Ljubljani (Prešernova ulica), ki je z znatnim popustom omogočila nakup večjega števila obutve ter končno tudi posestnike (gg. Lahovnik, Kordež, Kralj, Vežjak), ki so v ta namen darovali sadja. — Vsem imenovanim, ki so se izkazali s tako lenimi prispevki v prid revni deci, se šolsko vodstvo v imenu obdarovancev iskreno zahvaljuje. Naj bi našel ta lep zgled že z ozirom na dejstvo, da gre za obmejno šolo mnogo naslednikov! — Šolsko vodstvo Prevalje, 5. decembra 1922.

— **po Iz Borovnice nam pišejo:** Pri nas smo praznovali praznik našega ujedinjenja dne 1. decembra v dvorani izobraževalnega društva po tem-le vzporedi: 1. Molitev — S. Jenko — so govorili vsi učenci. 2. Slavnostni govor — vodja šole. 3. Lepa naša domovina — peli učenci. 4. Mojemu narodu — J. Stritar — deklamacija — V. r. 5. Naprej zastava Slave — peli učenci. 6. »Prstan«, igra v dveh dejanjih, I. dejanje. Med odmorom. 7. Jugoslavija — deklamacija IV. r. 8. O moj preljubi dragi dom — peli učenci. 9. Slovenski svet ti si krasan — deklamacija III. r. 10. Kje dom je moj. — peli učenci. 11. Mali Jugoslovan — deklamacija II. r. 12. Slovenci tvoja zemlja je zdrava — peli učenci. 13. »Prstan« II. dejanje. 14. Bože pravde — peli učenci.

— Pri tej slavnosti je bilo tudi nekaj občinstva. Ponovili smo jo pa za širše občinstvo v nedeljo 3. decembra. Obnesla se je obakrat prav povoljno. Vstopnina v nedeljo je donesla za revne učence nad 1000 K, daš je bilo precej stroškov. Za igro se je posebno potrudil g. Španger in

sta mu dobro pomagali gđ. M. Bizjak in M. Petrič.

— **po V Grizah v Sav. dolini** so uprizorili učenci domače šole dne 1. decembra — na praznik narodnega ujedinjenja — igrokaz »Ujedinjenje«. Med igro so peli »Mlade junake« in »Bodi zdrava, domovina...«, pred nastopom pa deklamovali domorodne in druge pesmi prireditve pa zaključili z »Bože pravde«. Dvorana pri ge. Pikl je bila natlačena polna in marsikatero oko se je solzilo, ko je gledalo naše malčke na odru tako samozvestne in pogumne, tako navdušene in prežete ljubezni do naše domovine do našega vladarja, do naših nedorešenih bratov. Nabralo se je ob tej priliki tudi 800 K prostovoljnih darov za šolske potrebščine revnim učencem. Našemu vrlému učiteljskemu, ki je imelo z učenci precej truda, vse priznanje in najlenša hvala s trodnjo, da nas zopet enako razvedri.

Ljudska predavanja.

— **pp Mala ljudska univerza v Borovnici.** Pri nas imamo tudi nekako zimsko nadaljevalno šolo za šoli odrasle fante in dekleta. Fantje prihajajo v torkih in petkih od 7.—9. ure zvečer. Dekleta pa v sredo od 4. ure naprej tudi do pol 6. Tem predavajo gđ. Antončič, Chladek, Mazi in Papler o gospodinjstvu, higijeni, ročnih delih in vzgoji. Fantom pa predava g. Miklavčič o zgodovini in zemljepisu, g. Španger o prirodoznanstvu in prirodopisu oba v slikah v obsegu za meščanske šole prirojeno za naše potrebe. G. Smole ima računstvo, spisje in literaturo, podpisani vodja pa kmetijsko gospodarstvo in vzgojo. Obisk je bil do sedaj pri dekletih 14, 20, 22, 20, 20; pri fantih pa 14, 24, 34, 20, 28, 32, 24, 22. — Vse to se torej povoljno razvija in tudi uspeh bo viden, ker je ta nova šola ljudem tako všeč, na nam je g. Vladko Kobi dovolil eno žarnico za v šolo, krajni šolski svet pa prevzel stroške napeljave.

— **pp Izdelana ljudska predavanja** ima šol. vodja na Bukovšici na razpolago, ker je kot organizator vojnih invalidov imel namen vršiti ista po vseh večjih krajih kjer se nahajajo podružnice org. voj. invalidov. Programa ni mogel izvršiti zaradi družinskih razmer in jih je bil tako prisiljen odložiti do prihodnjih počitnic.

— **pp Bukovšica.** Tudi v naši dolinici jame šola kazati njen pravi namen delovanja izven nje. V enem mesecu, to je 1. novembra je bil sklican v šolo roditeljski sestanek. Obisk je bil številan. Šolski vodja g. Orel je: 1. orisal pomen tega sestanka; povdarjal je o nujnosti medsebojnega sodelovanja (šola — dom) brez katerega je vsa vzgoja zaman. (To je bilo posebno važno, ker se je proti g. Orlu hujšalo ljudi in sicer tako podlo, da bi hujšaki spadali pred drž. pravnik.). — 2. Šolski vodja je orisal vzgojo pri Spar-tanci, kar so starši prav radi poslušali. — 3. Prešel je k današnji vzgoji. Od rojstva otroka; tu je orisal duševni razvoj deteta do prihoda v šolo in telesni razvoj istotako. Predavatelj je starše vodil v duhu, da so videli otroški razvoj v šolski dobi in v življenju, kjer postane samostojen in koristen član človeške družbe ter priden in zaveden svoji ljubljani domovini in kralju. — Sestanek je bil zaključen s splošnim odobravanjem in obljubo sodelovanja z šolo.

— **pp Dne 12. novembra je imel šolski vodja v Bukovšici predavanje o tuberkulozi v šoli.** Obisk je bil zelo velik. Predaval je iz lastne skušnje o zdravliliščin o študiju. Omeni, da je bil sam bolan, kjer se je zdravil pod slovečim zdravnikom, sedaj na Golniku, g. dr. Hausom. Predavanje se je vršilo sledeče: Za predgovor je služila statistika o tuberkulozi v SHS, še posebej v Sloveniji. 1. Prešel je k povzročitelju tuberkuloze vseh vrst (pljučne, jabelka, požiralnika, ledvic, črevesa, kosti, sklepov in kože) istotako je vse te vrste tub. natanko opisal. — 2. Silno važno je pravočasno spoznavanje te bolezni (izmeček, nočno potenje, izguba na teži, pomanjkanje teka itd.). — 3. Obravnaval je vse tri štadije tuberkuloze. — 4. Zdravljenje iste. — 5. Profilaksa. Poslušalci so sledili pazno predavatelju ter prosili naj se slična predavanja še vrše.

Književnost in umetnost.

— **k. Važna čebelarska knjiga.** Pravkar je izšla v novem natisu Janšova knjiga »Nauk o čebelarstvu«. Tretjo izdajo predelal Franc Rojina z dodatkom Alberti-Znidaršičev panj. Priredil M. Humek. Minulo je skoro 150 let, odkar je umrl na Dunaju najslavnejši slovenski čebelar Anton Janša, mož svetovnega slovesa. Njegova knjiga je izšla v raznih je-

zikih in v mnogih ponatisih. Janša je bil izredno natančen opazovalec in čebelarski velem, da mu svetovna čebelarska literatura ne pozna sovostnikov. Njegova teorija se je obdržala do danes. — Čebelarsko društvo za Slovenijo je ob svoji letošnji 25letnici dalo pobudo za novo izdajo Janševe knjige, da primerno proslavi zaslužnega čebelarskega strokovnjaka. Saj je danes po 150 letih Janša še vedno moderen, njegovemu pogledu v življenje čebeline družine se čudimo, ko čitamo njegovo knjigo, ki je marsikaj svetu pojasnila kar do takrat ni bilo znano. Janševa teorija so morali sprejeti in priznati čebelarski strokovnjaki svetovnih narodov pa tudi praktična stran Janševe knjige je še vedno veljavna. Janša, ki se je z vso dušo poglobil v svojo stroko, je dosegel v priprostem kranjskem panju v Dunajski okolici občudovanja vredne uspehe. Jasno je, da mi ne moremo pričakovati podobnih uspehov iz panjev z nepomankljivim delom; saj tudi ne poznamo čebelarske teorije v taki meri kakor Janša, tudl pašne razmere niso danes več iste, kakor v Janševih časih. Nado mestilo za Janševu spretnost pa nam nudi moderno čebelarstvo pri nas v prvi vrsti Alberti-Znidaršičev panj. Tu prihajamo k drugemu delu knjige, ker podaja višji čebelarski nadzornik Humek v kratkih jednatih besedah vse temeljne pojme, za čebelarjenje v tem panju. Kdor je proučil Janševu knjigo, mu bo vzorna Humekova razprava nudila vso jasnost, kako mu je preiti od stare kranjske prakse k modernemu čebelarstvu. Humek je to premetstev v svoji razpravi zelo spretno začrtal in izvedel. Čebelar, ki razume tudi nekaj mizarskega dela si bo znal na podlagi Humekovega opisa ta panj tudi sam napraviti. Humekov opis obsega sledeča poglavja: 1. Alberti-Znidaršičev panj in njegova gradba. — Temeljna načela pri sestavi. — Opis in mere panja. — Potrebni pripomočki: a) sipalnik, b) kozica, c) grebljica, d) pitalniki, e) drugo orodje in priprave, f) čebelnjak. II. Čebelarska opravila v A. Z. panju: 1. Kako čebele naselimo v A. Z. panj. 2. A. Z. panj spomladi. 3. Prevažanje in nastavljanje. 4. Rojenje. 5. Prevažanje v pašo. 6. Kako jemljemo med. 7. Poletje. 8. Jesenska paš. 9. Priprave za zimo. 10. Pozimi. 11. Vzgoja matice. 12. sklepna beseda. Humekova razprava je jasna in vsakemu čebelarju razumljiva. Vsak tudi načelen nasprotnik A. Z. panja se bo iz nje zelo mnogo naučil. Priporočamo, da jo vsakdo prav skrbno in večkrat prečita. Janševi knjigi s pridejano Humekovo razpravo o A. Z. panju je zagotovljen uspeh: knjigo si bo nabavil vsak čebelar, ki ima kaj zmisla za napredek.

— **k. »Pesmarica Glasbene Matice«.** V proslavo 50letnice Glasbene Matice v Ljubljani izda odbor Glasbene Matice svojo že več let tako težko pogrešano pesmarico Glasbene Matice v novi popravljivi izdaji. Pesmarica, odtiskana v isti obliki, kakor je bila l. izdaja iz leta 1897., samo s to razliko, da je obdržanih v novi izdaji le polovico starih zborov, to je približno 120 tiskanih strani, dočim je za 180 tiskanih strani novih zborov vzele iz najnovejše slovenske literature. Pesmarica je na novo uredil Matej Hubad in izide sredi januarja 1923. Pesmarica se lahko naroča takoj in sicer stane v prednaročbi okoli 40 Din, dočim se bo cena pozneje, ko pride na književni trg, nekoliko zvišala. Odbor Glasbene Matice prosi vse zasebnike, kakor tudi pevsko društva, ki se zanimajo za to pesmarico, da naroče isto takoj potom dopisnice pri Glasbeni Matici, odnosno v Matični knjigarni v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

— **k. Zbašnik Fr.: Drobne pesmi.** Z risbami okrasil Rajko Šubič. V Ljubljani 1922. Natiskana in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Strani 39, cena vezani knjigi 7 Din. Poleti l. 1918. je padel na italijanski fronti enaindvajsetletni dijak France Zbašnik. Šele sedaj čutimo in vemo, kaj smo izgubili z njim, kajti po zbirki, ki jo je izdala pred letom »Tiskovna zadruha« in pa po zgoraj navedeni ni nobenega dvoma več, da je legel z Zbašnikom v prezgodnji grob eden najbolj nadarjenih in najglobljih pesnikov naše komaj doraščajoče generacije. Tudi pri njem se je ponovila Murnova in Kettejeva tragedija. Zvežič »Drobnih pesmi«, ki jih je izdala te dni Učiteljska tiskarna obsega 15 »drobnih pesmic«, ki vse zaslužijo, da pridejo čim prej v naše šolske knjige, kajti takih priručnih in res otroških verzov po Zupančičevem »Cicibanu« in »Ugankah« naša mladina še ni šla. Prelepo zbirko uvaja pesnikov življenjepi (s sliko), ki ga je napisal njegov stric dr. Zbašnik, krasi jo pa deset prav posrečenih Šubičevih risb. Tudi zunanja oprema drobne knjižice je zelo prikupna, vsled česar je ne priporočamo samo mladini, temveč tudi odrasle-mu občinstvu kar najtopleje.